

Finska Läkaresällskapetin Antiikki-kirjasto

■ Ulf Göran Ahlfors, Ralph Gräsbeck, Olof Lindfors, Eric Ivar Wallgren

Lääketieteellisen kirjallisuuden puute innosti Turun Akatemian opiskelijat vuonna 1820 perustamaan *Medicinska Sällskapetin*, jonka tehtävä oli kirjojen hankkiminen opiskelijoille. Vuoden 1827 tulipalon jälkeen jo valmistuneet lääkärit perustivat vuonna 1835 Helsingissä *Finska Läkaresällskapetin*, jonka päätehtävänä oli myös hankkia kirjallisuutta. Seura täyttää tänä vuonna 180 vuotta.

Kirjallisuutta kierrätettiin tarkan kaavan mukaan jäsenten välillä. Finska Läkaresällskapet oli noin vuoteen 1920 kaikkien lääkäreitten seura, mutta kieliriitojen aikana osa erosi liittyäkseen Duo-decimiin. Läkaresällskapet jäi ruotsinkielisten seuraksi, mutta tänään molemmissa seuroissa on jäseniä kummastakin kieliryhmästä.

Antiikki-kirjasto (*Antika biblioteket*) käsitteää tänään 1 171 nidettä. Se syntyi vuonna 1966, kun seuran ajankohtainen kirjallisuus siirtyi Lääketieteelliseen keskuskirjastoon (nyk. Terkko), johon myös talletettiin noin 500 historiallista väitöskirjaa vanhasta Turun Akatemiasta sekä Helsingin ja Uppsalan yliopistoista. Loput kirjoista, osa Turun palosta pelastettuja ja osa myöhemmin ostettuja tai lahjoituksina saatuja, vanhin vuodelta 1578, säilytetään Finska Läkaresällskapetin Antiikki-kirjastossa Meilahdessa Helsingissä.

Kirjasto kuvaa hyvin lääketieteen kehityksen uskosta, magiasta ja taikauskosta kokemukseen pohjautuvaan tieteseen, jossa päätöksien pitäisi nojautua kliinisiin kokemuksiin ja toistettaviin kokeisiin.

Vielä 1700-luvulla kirjat oli usein julkaistu latinaksi. 1700-luvun lopulla saksa voittaa

alaa ja on täysin dominoiva lääketieteen kieli 1900-luvun alusta toiseen maailmansotaan. Ranskankielen rooli oli myös merkittävä. Englannin ylivoimaista roolia lääketieteen kielenä ei voida aavistaakaan. Englantilaiset tekijät ovat kokoelmassa harvoja ja heidän kirjansa ovat usein käännetty saksaksi. Englanniksi painetut kirjat taas ovat usein käännöksiä saksasta. Vanhemman ajan sivistystasoa kuvaa se, että muun kieliset kuin teoksen varsinaisen kielen sitaattit, on jätetty ilman käännöstä. Jopa kreikan kielen ymmärtämistä pidettiin akateemisissa piireissä selviönä. Monet ruotsalaiset (ja tanskalaiset) kirjat on selvästi tarkoitettu maallikkolukijoille, kuten merimiehille, sotilaille ja virkamiehille. Aniharvat suomenkieliset teokset on suunnattu talonpojille.

Monet kirjat, etenkin vanhat ruotsalaiset ja saksalaiset, on painettu fraktuuralla, mikä voi tuottaa vaikeuksia tottumattomalle lukijalle.

Osoitteella ”<http://www.fls.fi/sällskapet/biblioteket/>” voi hakea kirjoja tekijän, teeman tai esimerkiksi kielen perusteella. Jotkut mielenkiintoiset sivut tai kuvat on skannattu. Joistakin teoksista on myös seuran kirjastotoimikunnan jäsenten kirjoittamia selostuksia.

Kirjoja ei lainata, mutta niitä voi lukea kirjastossa, kunhan sopii asiasta Läkaresällskapetin kansliasihteerin Gerd Haglundin kanssa (puh. 09-477 680 90).

Kirjoittajat ovat Fiska Läkaresällskapetin kirjastokomitean jäseniä.

Tiedekirjasto-sarja päättyy.